

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företaget.

Finansdepartementet

Yttrande över Förslag om utvidgat växa-stöd – nedsättning av arbetsgivaravgifter för upp till två anställda

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sedan den 6 maj 2024 gäller förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Promemorian i detta ärende har remitterats till Regelrådet före den 6 maj 2024, varför Regelrådet har utgått från förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning i sin granskning.

Innehållet i förslaget

I remissen anges att vissa så kallade enmansföretag sedan 2017 kan få en nedsättning av arbetsgivaravgifterna när en första person anställs i företaget (växa-stöd).

I promemorian föreslås dels att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna utvidgas till att omfatta upp till två anställda, dels att beloppsgränsen för hur stor ersättning som omfattas av nedsättningen höjs till 35 000 kronor per månad (från dagens 25 000 kronor per månad). Det föreslås även att enskilda näringsidkares möjlighet att ta del av nedsättningen slopas.

Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna uppges utgöra ett stöd av mindre betydelse enligt EUrätten. Den anges också att en ny förordning om stöd av mindre betydelse trädde i kraft den 1 januari 2024 och att det därav föreslås vissa nödvändiga lagändringar för att anpassa svensk skattelagstiftning till den nya förordningen.

I promemorian föreslås även en möjlighet för Skatteverket att förelägga företag att komma in med vissa uppgifter som behövs för transparensredovisningen enligt statsstödsgodkännandet från kommissionen för det statliga stödet i form av lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Ändringarna av bestämmelserna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna föreslås tillämpas på ersättning som ges ut efter den 31 december 2024. Utvidgningen av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna till upp till två anställda föreslås tillämpas på anställningar som påbörjas efter den 30 april 2024. För enskilda näringsidkare som har anställt en person före den 1 januari 2025 föreslås att bestämmelserna i sin äldre lydelse fortsättningsvis ska gälla för ersättning som utges till den anställde.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Den 1 januari 2017 infördes en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifterna för enskilda näringsidkare som anställer en första person (växa-stöd). Reglerna innebar att enskilda näringsidkare som inte hade haft någon anställd sedan den 1 januari 2016 och som anställde en person efter den 31 mars 2016 bara skulle betala ålderspensionsavgiften om 10,21 procent på ersättningen till den anställda under de tolv första månaderna. Övriga arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt behövde alltså inte betalas. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna gällde till den del av ersättningen som inte översteg 25 000 kronor per månad. Anställningen skulle omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Nedsättning gavs enbart för den först anställda en gång. Om anställningen upphörde och en ny person senare anställdes kunde nedsättning alltså inte fås för den personen. Reglerna var avsedda att gälla t.o.m. den 31 december 2021 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.6).

Den 1 januari 2018 utökades växa-stödet till att även omfatta aktiebolag som inte har någon anställd eller endast en anställd som också är delägare samt till handelsbolag utan anställda och med högst två delägare. De nya reglerna omfattade anställningar som påbörjades tidigast den 1 april 2017 (prop. 2017/18:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.10). För att underlätta för fler enmansföretagare att våga ta steget att anställa en första person förlängdes den längsta tid som sådana företag hade rätt till nedsättning från 12 till 24 kalendermånader i följd. Denna förlängning tillämpades på anställningar som hade påbörjats efter den 28 februari 2018 (prop. 2018/19:99 s. 52 f.). Den 1 januari 2021 gjordes bestämmelserna om växa-stödet permanenta (prop. 2020/21:14 s. 15 f.). Det uppges vidare att det under perioden 1 juli 2021–31 december 2022 gällde en tillfällig utvidgning av växa-stödet och att denna innebar att nedsättningen kunde ges för upp till två anställda (prop. 2020/21:118 s. 10 f.).

Syftet med förslagen är att sänka anställningskostnaderna i mindre företag som vill anställa. Detta förväntas leda till fler anställda i dessa företag, ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I promemorian föreslås att reglerna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda utvidgas: dels genom att nedsättningen ska kunna omfatta upp till två personer, dels genom att beloppsgränsen för vilken ersättning som omfattas av nedsättningen höjs.

I promemorian föreslås också att enskilda näringsidkares möjlighet att ta del av nedsättningen slopas, vars syfte uppges vara att ta bort det incitament som finns att anställa i en företagsform som är riskfylld för arbetsgivaren ur ett privatekonomiskt perspektiv.

Förslagsställaren anger vidare att det är naturligt att fortsätta satsningen på små företag som anställer sina första personer inom ramen för ett existerande regelverk. Vilket uppges öka

transparensen och förenkla administrationen för företagen. Alternativa utformningar av förslaget har därför inte ansetts relevanta.

Avseende vilka effekterna skulle bli om förslagen inte genomförs anges att de förväntade effekterna på företagens kostnader, sysselsättning och arbetslösheten hade uteblivit.

Regelrådet gör följande bedömning

Förslagen motiveras genom att framhålla dess antagna effekter för företagens kostnader, positiva sysselsättningseffekter och en eventuell långsiktig positiv effekt för arbetslösheten. Det framhålls emellertid även på ett transparent sätt att effekterna på sysselsättningen och arbetslösheten antagligen blir marginella i den mån förslaget träffar sådana personer som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Denna redogörelse presenteras tydligt och pedagogiskt.

Utifrån förslagets syfte framgår det däremot inte lika tydligt att det inte hade gått att utreda alternativ till förslaget. Promemorian hade exempelvis kunnat belysa om EU-rätten medgivit fler anställda men under en kortare tid eller om företag som sedan tidigare tagit del av växastöd hade kunnat omfattas, till del eller fullt ut, av detta utvidgade stöd. Sådana resonemang hade bidragit till bättre förståelse för vilka alternativ som är möjliga.

Trots önskvärda förtydliganden gör Regelrådet bedömningen att redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar utifrån förutsättningarna, det vill säga utifrån regleringens syfte och mot bakgrund av ändringarna i EU-rätten.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren anger att vissa skatteregler bör anpassas till EU förordning 2023/2831, som gäller stöd av mindre betydelse enligt artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2024 och är redan tillämplig inom EU, vilket enligt förslagsställaren innebär att de föreslagna ändringarna i skattereglerna inte påverkar offentliga finanser. Förslagsställaren uppger att företagens påverkan främst beror på förordningen snarare än på förslagen i promemorian. Vidare uppges att sänkningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när växa-företag anställer ges som stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten, vilket gör att förslaget inte behöver godkännas av kommissionen innan det träder i kraft.

I promemorian föreslås att vissa bestämmelser på skatteområdet anpassas till kommissionens förordning (EU) 2023/2831 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (avsnitt 5).

Förordningen trädde i kraft 1 januari 2024 och är därför redan tillämplig i EU. De föreslagna anpassningarna av skattelagstiftningen uppges därför inte ge upphov till några offentligfinansiella effekter. Även de konsekvenser som anpassningarna har för företagen anges främst bero på förordningen och inte på förslagen i promemorian.

Nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när växa-företag anställer lämnas som ett stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten. Det uppges innebära att förslaget inte behöver anmälas till och godkännas av kommissionen innan det kan träda i kraft.

Regelrådet gör följande bedömning

Hur förslagen i promemorian förhåller sig gentemot gällande EU-rätt förklaras på ett tydligt vis i konsekvensutredningen. Ett vidare resonemang kring omfattningen av regleringen och om förordningen hade tillåtit andra sätt att ge stöd av mindre betydelse till de berörda företagen – eller om andra företag också hade kunnat vara föremål för liknande nedsättningar – hade ytterligare bidragit till redovisningen. Nuvarande skrivningar är dock tillräckliga.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Utvidgningen av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna till upp till två anställda föreslås tillämpas på anställningar som påbörjas efter den 30 april 2024. Utöver de skäl som redogörs för i avsnitt 6 i promemorian gör förslagsställaren bedömningen att inga andra hänsyn behöver tas vad gäller tidpunkten för ikraftträdande.

Det anges att Skatteverket regelbundet tar fram material med information om nya skatte- och avgiftsregler, varför inga andra informationsinsatser uppges behövas.

Regelrådet gör följande bedömning

Eftersom stödet inte kommer kunna sökas av enskilda näringsidkare hade denna företagsgrupp gynnats av en riktad informationsinsats för att i tid kunna ta ställning till en annan företagsform. I konsekvensutredningen borde ett resonemang kring sådana överväganden förts, vilket är en brist.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar men redovisningen av behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Avseende vilka företag som berörs av förslagen i promemorian uppges att omkring 5 000 företag i dag varje månad får nedsatta arbetsgivaravgifter för den först anställda. En utvidgad nedsättning till att omfatta upp till två anställda bedöms leda till att ca 3 800 företag per månad kan få nedsatta arbetsgivaravgifter för sin andra anställda.

Förslagsställaren anger att bedömningen är baserad på statistik från Skatteverket över hur den nuvarande nedsättningen används samt på statistik från Statistikmyndigheten SCB över hur många företag som varje år går från att ha noll till två respektive en till två anställda. Det uppges vidare att statistik från Skatteverket visar att 10 000 företag fick nedsatta arbetsgivaravgifter för den första anställda någon gång under 2023 och att 75 procent av dessa var aktiebolag, 23 procent enskilda näringsidkare och 2 procent var handelsbolag.

I och med att förslaget innebär att enskilda näringsidkare inte längre kommer att omfattas av växa-stödet redogör förslagsställaren först för *Egenskaper hos aktiebolag och handelsbolag* (s. 36f) och sedan för *Egenskaper hos enskilda näringsidkare* (s. 36).

Avseende de förstnämnda uppges att 7 500 aktiebolag (75 procent av totalen) och 150 handelsbolag fick nedsatta arbetsgivaravgifter för den först anställda under 2023.

Det uppges vidare att anställningar som påbörjades under perioden 1 juli 2021 till 31 december 2022 omfattades av den tillfälligt utvidgade nedsättningen vilket innebär att två anställda omfattades. Då nedsättningen kan fås under längst 24 månader uppges detta innebära att det i dag kan finnas företag som får nedsatta arbetsgivaravgifter för två anställda. Förslagsställaren framhåller vidare att det från den statistik som ligger till grund för konsekvensanalysen inte är möjligt att avgöra om ett företag får nedsatta arbetsgivaravgifter för en eller två anställda, utan enbart om företaget får nedsättningen eller inte, varför det heller inte går att göra en separat analys av de företag som har eller har haft två anställda med nedsättning enligt det tillfälliga regelverket.

De flesta av företagen som fick nedsättningen 2023 uppges ha haft en relativt låg omsättning: ca 25 procent hade en omsättning under 1 miljon kronor och ca 60 procent mellan 1 och 10 miljoner kronor. Det anges också att de flesta företag hade få anställda: knappt 70 procent av företagen hade mellan 1 och 4 anställda. Cirka 30 procent av företagen hade fler än 4 anställda 2023.

Avseende bransch (fortsatt inom kategorin aktiebolag och handelsbolag) anförs att 15 procent av företagen var verksamma inom bygg- och anläggningsverksamhet. Därefter kom restaurang-, catering- och barverksamhet (8 procent), detaljhandel (7 procent) och landtransport (6 procent).

Som tidigare nämnt gör förslagsställaren bedömningen att i genomsnitt 3 800 företag per månad kan komma att få nedsatta arbetsgivaravgifter för sin andra anställda. I avsnitt 7.2 (s. 34f) redogör förslagsställaren för Skatteverkets statistik som visar att det är betydligt färre företag som har utnyttjat möjligheten till nedsättning för två anställda än vad som bedömdes när de tillfälliga reglerna infördes. Förslagsställaren gör bedömningen att fler företag kommer att utnyttja den utvidgade möjligheten än det tidigare utfallet visar i och med att den ekonomiska miljön präglades av coronapandemin under tiden för den tillfälliga utvidgningen.

Avseende kategorin enskilda näringsidkare uppges att 2 300 sådana företag (23 procent av totalen) fick nedsatta arbetsgivaravgifter för den först anställda under 2023. Det anges vidare att företagen är små sett till såväl omsättning som antal anställda. Omkring 40 procent av företagen i denna kategori hade en omsättning under 1 miljon kronor. 55 procent mellan 1 och 10 miljoner kronor och 90 procent av företagen hade mellan 1 och 4 anställda. Generellt uppges dessa företag vara mindre än de aktiebolag och handelsbolag som fick nedsättningen 2023. De flesta av de enskilda näringsidkarna redovisade SNI-koden för landtransport (24 procent). Därefter följde bygg- och anläggningsverksamhet (11 procent), restaurang, catering och barverksamhet (10 procent) och andra konsumenttjänster (9 procent).

Det uppges inte finnas någon anledning att tro att egenskaperna hos de enskilda näringsidkare som fick nedsättningen 2023 skiljer sig åt i termer av branschtillhörighet och storlek jämfört med de enskilda näringsidkare som i framtiden inte längre kan få nedsättningen.

Regelrådet gör följande bedömning

I promemorian framgår det att företag inom alla branscher påverkas av förslaget, samtidigt anges de fyra branscher som påverkas i störst utsträckning för respektive redovisning, även om andelen av totalen är förhållandevis liten också i dessa. Det framgår också tydligt att förslaget riktar sig mot de minsta företagen, vilket blir en direkt följd av förslagets utformning då större företag med anställda sedan tidigare inte kan ta del av förslaget. Även antalet berörda företag framgår tydligt. Därtill finns ett resonemang kring tillkortakommanden i statistiken vilket får följder för redovisningen i konsekvensutredningen. Detta bidrar till en transparent redovisning vilket Regelrådet ser som positivt.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån såväl antal, storlek som bransch godtagbar. Redovisningen är tydlig utifrån förutsättningarna.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

I promemorian anges att administrativa kostnader följer av att anställa en person. Kostnaderna uppges utgöras av både initiala kostnader i form av nya administrativa rutiner och löpande kostnader när rutinerna utförs. Ansökan om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda anges ske via en extra ruta på arbetsgivardeklarationen. Vissa företag uppges också behöva lämna in uppgifter till Skatteverket med anledning av att nedsättningen har utformats för att uppfylla kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse.

För att bedöma hur företagens administrativa kostnader påverkas av förslaget har förslagsställaren använt den metod som Tillväxtverket rekommenderar (standardkostnadsmodellen, se s. 38 i promemorian).

Kostnaden för att lämna uppgifter till Skatteverket i arbetsgivardeklarationen uppskattas av förslagsställaren till ca 23 kronor per uppgift, berört företag och månad. Beräkningen baseras på att det tar fem minuter att fylla i en uppgift på arbetsgivardeklarationen och att arbetet utförs av en person med 34 500 kronor i månadslön (avser medellön för en ekonomiassistent i privat sektor 2022). Förslaget uppges innebära att den administrativa kostnaden för växa-företagen (aktiebolag och handelsbolag) sammanlagt beräknas öka med ca 1,3 miljoner kronor per år. Beräkningen bygger på att 25 procent av företagen som får nedsättningen varje månad anställer två personer (jämfört med att tidigare inte haft någon anställd alls) och därmed behöver fylla i två nya uppgifter i arbetsgivardeklarationen. De resterande företagen antas anställa ytterligare en person (jämfört med att tidigare haft en anställd).

De administrativa kostnaderna för enskilda näringsidkare anges vidare minska med förslaget eftersom de inte längre kan få nedsättningen. Med samma antaganden som för växa-företagen bedömer förslagsställaren att kostnaderna minskar med ca 600 000 kronor per år.

Nettoeffekten för samtliga företag bedöms således vara att de administrativa kostnaderna ökar med ca 700 000 kronor per år.

Förslagsställaren framhåller vidare att bedömningen av den administrativa kostnaden är gjord på en aggregerad nivå och syftar till att beskriva kostnaderna i genomsnitt mellan företag och över tid. Det poängteras att vissa företag möter högre kostnader och andra lägre. Kostnaderna uppges också kunna vara något högre initialt men sjunka över tid. Det anges också att arbetsgivaravgifterna redan i dag är nedsatta för enmansföretag som anställer en första person och

att Skatteverket och andra myndigheter därför redan nu löpande informerar om detta. Därtill anges att information om reglerna bör ingå i ekonomisk rådgivning till företag och vara inkluderad i deras lönesystem, vilket borde bidra till att hålla nere de administrativa kostnaderna.

Den genomsnittliga nedsättningen per företag och månad förväntas uppgå till ca 4 900 kronor (avsnitt 7.2, s. 34), vilket uppges innebära att den partiella effekten av att utvidga nedsättningen till upp till två anställda bedöms bli att skatteintäkterna på lång sikt minskar med ca 180 miljoner kronor per år.

I konsekvensutredningen uppges också att förslaget inte bedöms medföra några andra kostnader för företagen, leda till behov av förändringar i företagens verksamhet eller påverka företagen i andra avseenden.

Regelrådet gör följande bedömning

Det är positivt att förslagsställaren lyfter möjligheten att de administrativa kostnaderna är högre inledningsvis, innan berörda företag har satt sig in i den nya regleringen och förstår hur uppgifterna ska lämnas. Den administrativa kostnaden för sådan inläring hade gärna fått redogjorts för ytterligare, då Regelrådet uppfattar konsekvensutredningen som att själva beräkningen inte tar hänsyn till denna tidsåtgång. I övrigt är redovisningen tydlig, särskilt gällande de faktiska arbetsmomenten (det vill säga uppgifter) som förslaget kommer att innebära.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på berörda företags kostnader tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Avseende förslagets påverkan på konkurrensförhållandena anges att utvidgningen av nedsättningen av arbetsgivaravgifter för den först anställda innebär att växa-företag som anställer en andra person gynnas i förhållande till företag som redan har två anställda.

Det uppges också att växa-företagen, i jämförelse med i dag, kan få en större nedsättning av arbetsgivaravgifterna om de anställda har en lön som överstiger 25 000 kronor. För företag med liknande storlek men som inte omfattas av nedsättningen påverkar detta konkurrensförhållandena negativt. Detta uppges i synnerhet vara fallet för de allra minsta företagen. Större företag uppges normalt sett ha lättare att hantera risker som är förknippade med att anställa och förslaget anges därmed kunna förbättra konkurrensen mellan små och stora företag.

Som tidigare nämnts (*Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch*) omfattas alla branscher av de nya reglerna. Statistiken från Skatteverket visar därtill att nedsättningen i dag också förekommer i de flesta branscher.

Den högsta sammanlagda nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för ett företag som anställer två personer under 24 månader anges uppgå till ca 356 000 kronor. Detta är mer än den beloppsmässiga begränsningen för stöd av mindre betydelse som gäller för jordbrukssektorn (20 000 euro) och fiskeri- och vattenbrukssektorn (30 000 euro) och dessa sektorer anges därför

inte att kunna dra nytta av utvidgningen fullt ut. Trots detta bedöms påverkan på konkurrensförhållandena mellan branscher vara marginell.

Eftersom enskilda näringsidkare inte har möjlighet att ta del av nedsättningen påverkar det konkurrensförhållandena mellan företag som har olika verksamhetsformer till enskilda näringsidkares nackdel, uppger förslagsställaren. Enskilda näringsidkare uppges dock kunna byta verksamhetsform i samband med beslutet att anställa och de negativa konsekvenserna bedöms därför vara begränsade.

Regelrådet gör följande bedömning

Regelrådet hade gärna sett en utvidgning av resonemanget gällande att enskilda näringsidkare inte längre kommer att omfattas av växa-stödet. I relation till detta borde konsekvensutredningen ha skrivit någonting om särskilda informationsinsatser till denna företagsgrupp.

Trots ovan brister finner Regelrådet redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren uppger att förslaget inte bedöms påverka företagen i andra avseenden.

Regelrådet gör följande bedömning

Ingenting talar emot förslagsställarens bedömning, varför Regelrådet finner redovisningen godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det uppges att reglerna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda riktar sig till små företag, varför de är speciellt utformade för små företag.

Regelrådet gör följande bedömning

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

I promemorian föreslås dels att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna utvidgas till att omfatta upp till två anställda, dels att beloppsgränsen för hur stor ersättning som omfattas av nedsättningen höjs till 35 000 kronor per månad (från dagens 25 000 kronor per månad). Det föreslås även att enskilda näringsidkares möjlighet att ta del av nedsättningen slopas.

Regelrådet hade önskat en tydligare redogörelse av anledningen till att enskilda näringsidkares möjlighet att ta del av nedsättningen slopas samt hur riktade informationsinsatser till denna grupp företag kan utformas och genomföras.

Promemorian redogör över lag tydligt för förslagets konsekvenser och vilka kostnader det bedöms medföra.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i:

- Ekonomistyrningsverkets [Stöd för konsekvensutredning och konsekvensanalys](#).
- Tillväxtverkets [Handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 3 juli 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Stig-Dennis Nyström.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande